

Bài 13

HÒA PHÁP

MỤC TIÊU:

Sau khi học xong bài này, học viên phải:

- 1. Nêu được định nghĩa của phép Hoà*
- 2. Phân loại và nêu được chỉ định của 03 loại Hoà.*

I. ĐỊNH NGHĨA

Pháp Hoà là phương pháp dùng những thuốc có tác dụng sơ thông, điều hòa phối hợp với nhau thành bài thuốc biện chứng để:

- Chữa các bệnh ngoại cảm thuộc bán Biểu Lý.
- Phù hư khu thực trong trường hợp cái Tà, cái Thực chưa thể nhất thời triệt tiêu được.

Chú ý:

Không dùng được khi bệnh đã ở Lý hoặc ở Biểu. Tuy nhiên nếu chứng ở bán Biểu Lý mà kiêm thêm chứng ở Biểu hoặc ở Lý thì có thể kết hợp với những pháp khác để điều trị (như Thiếu dương chứng mà có táo bón thì dùng Tiểu sài hồ thang gia thêm Chỉ thực, Đại hoàng hoặc chứng Thái dương kèm Biểu chứng thì dùng bài Sài hồ quế chi thang).

Phép Hoà ngoài vị thuốc thường dùng là Sài hồ còn bao gồm những vị thuốc có tác dụng hành khí giải uất hoặc phá khí giáng nghịch.

2. PHÂN LOẠI

Có 3 pháp nhỏ

3.1. Hoà giải thiếu dương

Dùng để chữa các triệu chứng nóng rét qua lại, ngực sườn đầy tức, miệng đắng, họng khô, không muốn ăn, hay nôn, tâm phiền, mặt tối sẫm, rêu lưỡi trắng, mạch Huyền.

Thường dùng bài Tiểu Sài hồ với Sài hồ, Hoàng cầm, Nhân sâm, Bán hạ chế, Cam thảo bắc, Sinh khương, Đại táo.

3.2. Sơ can giải uất

Dùng các thuốc thuộc nhóm hành khí giải uất và các thuốc tư dưỡng với mục đích vừa sơ thông Can khí vừa dưỡng Âm để tiềm Dương, nhằm chữa các chứng thuộc Can khí uất kết như tinh thần uất ức, cáu gắt, đau mạn sườn, thống kinh, rối loạn kinh nguyệt. Thường dùng bài Tiêu dao (Sài hồ, Đương quy, Bạch thược, Bạch truật, Bạch linh, Bạc hà, Ôi khương, Cam thảo).

3.3. Khai đạt mộ nguyên

Dùng bài thuốc gồm thuốc phá khí để khu tà và những thuốc mang tính tư bổ để Phù chính, dùng để chữa ôn bệnh và các chứng phát sốt, phát rét dữ dội, lợm giọng, buồn nôn, đau đầu, buồn bực, vật vã, táo bón, rêu lưỡi vàng nhày, mạch Huyền sắc. Thường dùng bài Đạt nguyên ẩm (Bình lang, Hậu phác, Thảo quả, Tri mẫu, Thược dược, Hoàng cầm, Cam thảo bắc) tán bột làm viên mỗi ngày uống 10g.